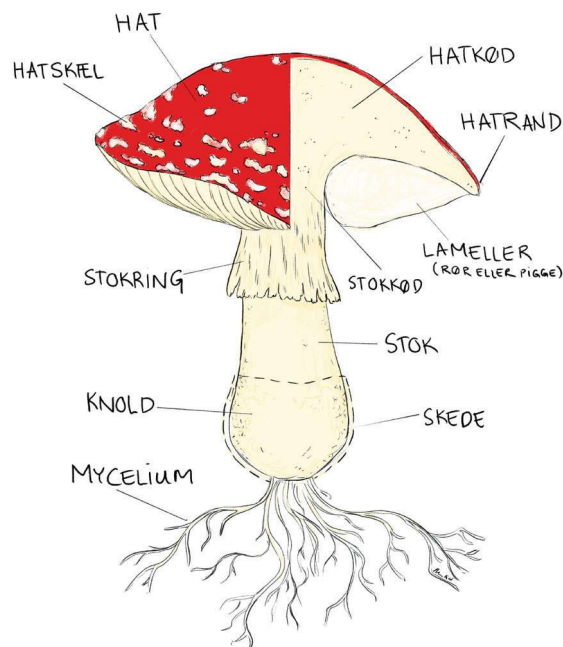

Udforsk skovens svampe

- RØR, LAMELLER OG LUGT AF AGURK

Opgave af Martin Schier Christiansen og Marie Rubæk Holm

Svampe er meget mere end kantareller, rørhatte og fluesvampe. Kigger man nærmere på den artsrigdom, der findes i vores natur, vil man blive overvældet af en verden af flotte former og farver, samt uventede lugte. Selv uden det store artskendskab, er det muligt at dykke ned i svampenes fortryllende verden. Så glem alt om at finde spisesvampe, læg artsgenkendelsen lidt på hylden, og fokusér på det du umiddelbart observerer med sanserne.

Frugtlegerne former og sporebærende væv

Ligesom med dyr og planter, så siger formen af svampens frugtleger noget om dens levevis. Prøv at undersøge frugtlegerne form. Har de lameller, porer, rør, pigge? Eller måske er de korallignende, trøfler, støvbolde eller glatte? Kig også på hvor de er - er de i jorden, på blade, på træer eller andet? Er der forskel på svampe der lever i jorden og i dødt ved?

Farver

Farverige svampe findes ikke kun i troperne - vi har utrolig mange smukke arter i Danmark og de findes i alle regnbuens farver. Farver bruges mange steder i

naturen. Fx ved blomster der skal tiltrække bestøvere og dyr der skal tiltrække en mage. Men hvorfor findes der svampe i så mange farver? Hvad prøver en rød fluesvamp at kommunikere, og hvorfor er alle skovens svampe ikke bare brune, så de kan kamuflere sig i skovbunden. Prøv at finde svampe i så mange farver som muligt og lad dette udvalg være basis for en snak om evolution.

Lugt

Hvis man er seriøs omkring sit svampe-nørderi, så kræver det stort set hele sanseapparatet, når svampene skal identificeres. Her skal næsen ofte i brug, og med lidt træning vil man hurtigt opdage at svampe kan have de mest uventede lugte. Nogle af de mest umiskendelige lugte, som findes hos relativt almindelige svampe er hummer, hvidløg, klor, tyggegummi, agurk, vandmelon, brændt gummi, lort, kokos, marcipan, honning og sæd (ja, den er god nok!).

Der er naturligvis mange flere, så det er bare med at komme ud og stikke snuden ned i nogle svampe. Man skal ofte helt ned i svampen og det hjælper også at brække lidt i den, for at få lugten frem.

Tænk over hvorfor de lugter som de gør. Tiltrækker eller afskrækker de måske

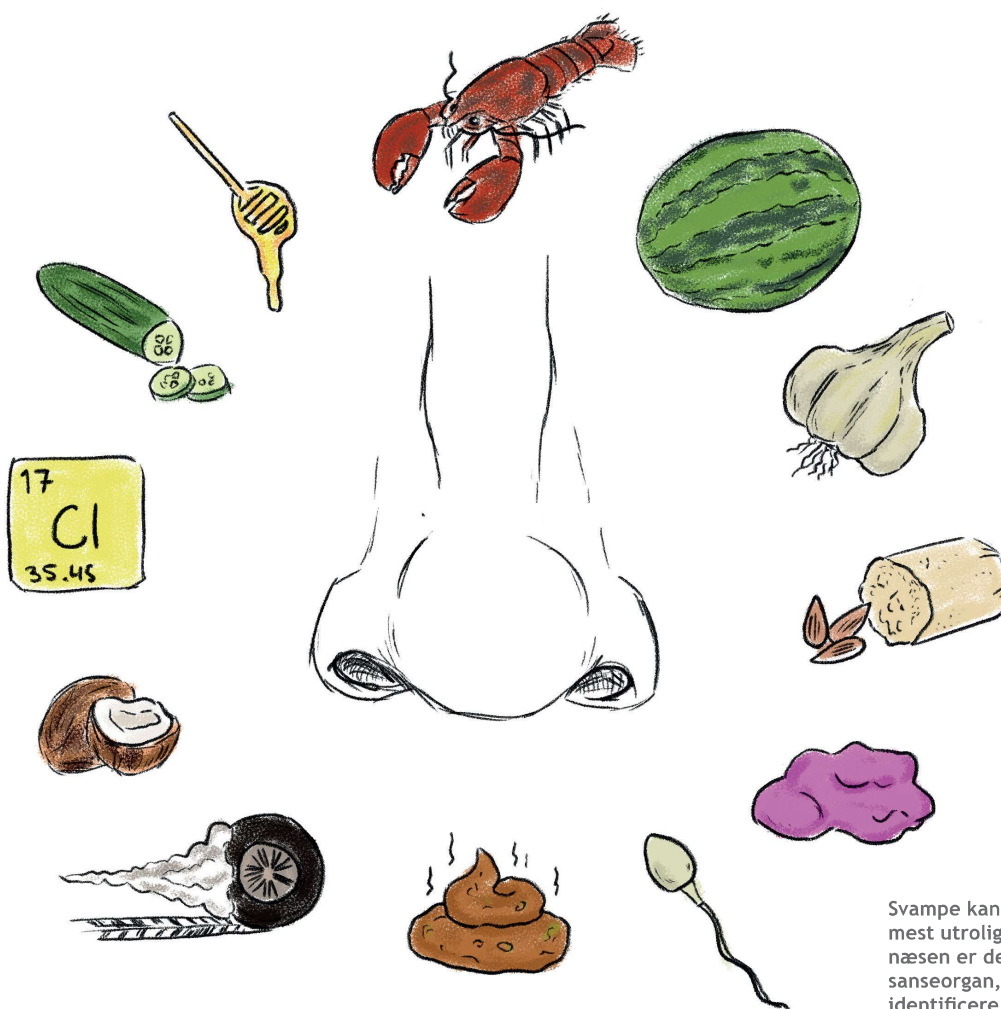
bestemte dyr? Kan der fx være en fordel i at lugte lidt (eller meget) af lort?

Overvejelser og diskussion

Denne opgave går i høj grad ud på at udforske svampene ud fra det umiddelbare indtryk man bliver mødt af. Det kræver altså ikke et artskendskab, som næsten kan være en hindring, når man efterfølgende kan byde op til en snak om de former, farver og lugte man har mødt. Hvorfor er der så mange forskellige typer svampe frugtleger og hvorfor lugter de forskellige svampe som de gør? Selv i forskningsverdenen er dette i høj grad uafklaret spørgsmål, så der er rig mulighed for at stille nysgerrige spørgsmål og finde svar - som selv mykologerne måske ikke har fundet.

God fornøjelse!

Frugtlegerne der vokser op af jorden vil ofte have en stok, så de kan skabe afstand til jorden og sprede deres sporer ud i luften. Svampe der vokser på træer eller dødt ved har ikke nødvendigvis en stok, da de sagtens kan sprede deres sporer ud i luften uden.

Svampe kan have de mest utrolige lugte og næsen er derfor et vigtigt sanseorgan, når man skal identificere svampe

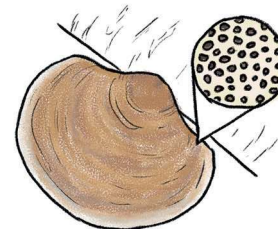
RØDHUL PIGSVAMP

MØNDE - VOKSHAT

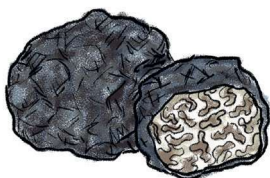

SATANS RØRHAT

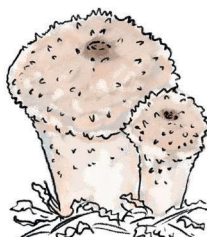

BIRKEPØRESVAMP

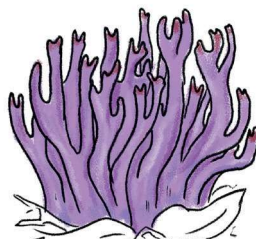
Det sporebærende væv kan være meget forskelligt hos forskellige arter. Her ses hhv. pigge, lameller, rør og porer.

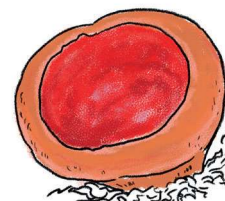
SOMMER - TRØFFEL

KRYSTAL - STØVBOLD

PURPUR - KOLLESVAMP

KRØLHÅRET PRÆGTBAGER

Der findes utrolig mange forskellige frugtlegerne-typer. Her ses en trøffel, en støvbolde, en koralsvamp og en bægersvamp.